

1. DOKONANIE (87) sb n

Pierwsze o jasne; -kon- (18), -kón- (1) *BiałKat*; a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie); e pochylone. sg N dokonanié (29); -é (3), -(e) (26). ◇ G dokonaniã (16); -ã (13), -(a) (3). ◇ D dokonaniu (2). ◇ A dokonanié (22); -é (4), -(e) (18). ◇ L dokonaniu (18).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. s.v. dokonać.

1. *Dokończenie, położenie kresu, koniec, doprowadzenie do końca; absolutio, perfectio Calep, Cn; finis BartBydg, Cn; confectio, consummatio, peractio Cn (70) : BartBydg 58b; Exodium Skończenie Dokonanie/ Wyscie/ też pieśń á śpiewanie nieyákie Mącz 111b; Perfectio – Dokonanie, dokonczenie. Calep 779a, 9a.*

dokonanie czego (27): OpecŻyw 149; FalZioł V 44v; GlabGad E5, F4v; A gdyż dokonanié walki kaźdej nie jest w mocy tego, kto zacznie, jedno komu Pan Bog poszczęścić będzie raczył Diar 23; GroicPorz e, aa4v; BielKron 240; SkarŻyw 396; To było tey gry łławney dokonanie/ Práwie nád wżytkich ludzi domnimanie. KochSz C3v; SarnStat 55, 1087. Cf Wyrażenia.

W przeciwstawieniu: »przodek ... dokonanie« (1): Acz rzecz ma przodek łmutny/ ále wełołem dokonaniem ochłodzi czytelnika. SkarŻyw [236].

Wyrażenia: »dokonanie mowy, w mowie« = conclusio Mącz (1 : 1): Nec caput nec pes. Ani początku áni dokonania nie znać w tey mowie. Mącz 37c; Conclusio, vel Cumulus, et Peroratio, Ošťateczna część rzeczy/ Zámknienie álbo dokonanie mowy. Mącz 106c.

»dokonanie świata« [szyk 7 : 1] (8): Iáko tedy kákol zbieraiã y palã gi w ogniu/ ták będzie w dokonaniu światá tego [sic erit in consummatione saeculi]. BibRadz Matth 13/40 [przekład tego samego tekstu WujNT], Matth 13/39; ArtKanc K14v; Obiáwienie lepák Ianá S. ma w łobie proroctwá áż do łkończenia tegoż kościoła/ ktore będzie przy dokonaniu światá. WujNT przedm 31, Matth 13/39, 40, 49, 24/3.

»dokonanie wieku« = koniec świata (3): Iezu kthorys nie czas: ale znamiona przyłzca twe⁸⁰/ y dokonanie wieku twogim zwolennikom obiawił. TarDuch B7v; MurzNT 131 marg; Táki będzie w dokonaniu wieku [Sic erit in consummatione saeculi]/ wynidã Aniołowie/ y wyłczã złe z pośrzedku łprawiedliwych. BibRadz Matth 13/49.

peryfr. »dokonanie żywota« = śmierć [szyk 2 : 1] (3): y yákie było nędzne dokonanie żywotá iego/ ták iż robacy pádáli z márnego ciála iego. RejPos 27; SkarŻyw 114; PaprUp K.

Szeregi: »(nie, jaki) początek (srzodek), (i, ani, takie itp.) dokonanie« (14): Mąż mądry nie tilko o początek praczuie ale y o dokonanie. BielŻyw 169; GlabGad E5, F4v; Potym iełt troycza pirwıza licźby nie równa/ wźakoź łama w łobie dołkonała/ bowiem początek/ łrzodek y dokonanie w łobie zamyka KłosAlg A2v; HistAl H2v; GroicPorz e, aa4v; KrowObr 57v; Mącz 37c; Wieczny bez początku/ Y bez dokonania. Z Oycem y Synem łtworzyciél. BiałKat c3v; BielSpr b3v; PaprPan Ffv; Po tych Ariłtoteles/ Cicero/ Xenophanes/ Auerrois/ etć. Świat być wieczny bez początku/ y bez dokonania wywodzili StryjKron 1; ActReg 32.

»zamknienie i (albo) dokonanie« (2): Mącz 106c; y z témi którzy po nich będą wieczného pokoju y niezgwałconého przymiérza zámknieniu y dokonaniu wybraliłmy/ wźięli/ przyięli SarnStat 1087.

a. *Skonanie, zakończenie życia; exitus Mącz (28)* : Tego żalmu napoly łpiéwawłfy/ przełtál/ bo w ten czas łtál łie iakoby w dokonaniu na wálce *OpecŻyw* 102v; *BielŻyw nlb* 15; *Exitialis exitus*, *Mizerne dokonanie. Mącz* 105a, 327c; *HistRzym* 58v, 98; *Mála rołkołz docześna iefli złe dokonanie. RejPos* 30v *marg*; *RejZwierc* 136v; *WujJud* B3; *długą w łurowołci żywotá pracą męcząc członki łwe/ [...] dobrym/ łwiętym dokonánim pozyłkálá zbáwienie łwoie. SkarŻyw* 441, 178; *Włpomożyłz nas Kryłte Pánie/ á day dobre dokonanie ArtKanc* S18, S18; *PudłDydo* B6.

dokonanie kogo, czyje (12): *We włlytkich tedy rzeczách człowiecze/ patrzáy na twoie dokonanié OpecŻyw* 191; *RejPs* 56v; *prołzę cię Roxana miła moiá/ áby nikt nie wiedział dokonania niego. HistAl* N2; *MurzHist* D4v, I3v, L4v; *O grzechach/ [...] o łmiálołci ięzyká odłzczepieńcá/ o dokonaniu grzełłnych Leop Eccli* 21 *arg*; *RejPos* 123v; *RejZwierc* 131v; *SkarŻyw* 180 *marg*, 261; *á to było dokonanie y pogrzeb łławnego Xiążęciá Kieyłtutá. StryjKron* 467.

W charakterystycznych połączeniach: dokonanie dobre (2), fortunne, mizerne, nędzne, ostatnie, łwięte (2), złe.

Szereg: »dokonanie to jest łmierć« (1): *Ale by człowiek pátrzał ná łwe dokonanie/ tho iest ná łmierć/ [...] tedyby łie oddalił odewłzego vczynku złego. HistRzym* 60v.

a. *Personifikacja łmierci (1)* : *Będáłz tedy [on młodzienc] v tego gołpodárza/ pocźnie wielmi trudzien być/ a iuż ledwy oddichál. owá on nie ochotny/ a włzetoczny/ ij tuławy: ien włzędy mułi być/ zowá gij Dokonanié ForCnR* E2.

2. *Wypełnienie, wykonanie, urzeczywistnienie, spełnienie, doprowadzenie czegoł do skutku; executio Mymer¹, Mącz; effectus Mącz, Calep; absolutio Mącz, Cn (13)* : *Mymer¹* 12; *Imienie, dołtoienłtwo [...] ani złe rzeczy ani dobre łá. Tak y żony y na złym y na dobrim dokonaniu zależá. BielŻyw* 101; *Mącz* 115b, 401a; *Pámiętaycie ná przełožone wálze ktorzy do was mowili łłowo Boże/ ktorzych wy obaczywáiąc dokonanie y záchowanie łwięte náłłáduycie wiáry ich [Vulg Hebr 13/7]. SarnUzn* G6v; *Calep* 351a.

dokonanie czego (5): *Także on przeprawiłfy łie przez morze nazwane Hellełpontu^m iako chytry á obłudny dokonanie walki przewłaczał. MiechGlab* 66; *GroicPorz* b; *BielKron* 243v; *Po łzczęłliwym/ powiáda/ dokonaniu tego ná co łię było ták wielkie zebranie (ná Synodzie Kálcedońłkim) káplánow łtáło SkarJedn* 187; *WujNT Hebr* 13/7.

Szereg: »dokonanie, (i) wypełnienie« [szyk 4 : 1] (2): *Rzeczy ktorem chcelz miec richłe dokonanie y wypełnienie: pocźynay. FalZioł* V 49v; *Mącz* 385c.

3. *Zwalczenie, zniszczenie, dołbicie; consummatio Vulg, PolAnt (4)* : *To łie im łtanie w gniewie dokonania ich [in ira consummationis] á więci ich nie będzie WróbŻołł* 58/14; *á rzeczłelz Noż/ noż wyięł na rzez/ wytárt iefł dla dokonania [limatus ut consumat]/ dla tego (ma) bláłk. BudBib Ez* 21/33 [28]; *Lecz gdy potop przydzie dokonanie vczyni mieyłcu iego/ á ná nieprzyáaciele łwe nápułci łciemnołł. BudBib Nah* 1/8, *Is* 28/22.

Synonimy: **1.** *dokołczenie, granica, kołczenie, kres, skołczenie, wyłłcie, zamknienie; a. łmierć; 2.* *efekt, spełnienie, sprawienie, wypełnienie, wyprawa.*

Cf **DOKONAĆ, [DOSKONANIE]**